

Recensiones

Extraits des Statuts de l'Ordre de Prémontré à l'usage des Frères Convers, Canada, Ed. Saint-Bernard-De-Lacolle, 1958.

Les nouveaux Statuts de l'Ordre de Prémontré, promulgués au Chapitre Général de 1947, annonçaient une édition spéciale à l'usage des frères convers. L'édition à l'usage des frères d'expression flamande fut achevée en 1948 et parut avec une préface du prélat Stalmans, vicaire de l'abbé général pour la circarie du Brabant. Le compilateur et rédacteur des Statuts, le Très Révérend Père Van den Broeck, auteur de la traduction flamande, a eu la bienveillance de traduire en français ce même texte. Les frères pourront trouver dans ce Précis adapté des Statuts les observances propres à leur état, et un aperçu clair et suffisant de la législation de l'Ordre. Je pense que tous les frères sauront gré à l'éminent canoniste de l'Ordre d'avoir, par ce petit livre, comblé une grande lacune. — L'Extrait des Statuts est précédé de la Règle de Saint Augustin, dans une traduction heureuse et concise du Révérendissime Père Norbert Calmels, abbé de Saint-Michel de Frigolet. Ce même prélat, en qualité de vicaire de l'abbé général pour la circarie de France, a eu également l'amabilité d'écrire une lettre-préface. Il y exhorte les frères, avec un cœur paternel, à observer ces directives, qui les aideront à devenir d'authentiques fils de Saint Norbert. — Nous devons au Prieuré de Saint-Bernard-de-Lacolle (Canada) l'édition de cette plaquette ; elle est soignée et honore les Statuts qu'elle contient.

D. DE CLERCK, O. Praem.

Hans-Urs VON BALTHASAR, *Vijf Bronnen van Christelijke Geest*. Vertaling uit het Duits (*Die Grossen Ordensregeln*) door Lieske VAN DEN EEDEN-VISSER, Haarlem, De Spaarnestadt, 1957, 287 blz. 23 x 15, geb. fl. 10,50.

De laatste jaren verschijnt er veel over de religieuzen, niet enkel historisch en juridisch maar ook theologisch. Er ontstaat een systematische leer: de theologie van het religieuze leven waarin het echt beleefd christendom in het algemeen en de waarde van de geloften in het bijzonder worden bestudeerd.

De *Vijf Bronnen van Christelijke Geest* is in dat opzicht een belangrijk werk omdat het een verzameling is van ordensregels, nl. van de HH. Basilius, Augustinus, Benedictus, Franciscus en Ignatius. Immers sinds Benedictus van Aniane (750-821), — wiens werk door Holstein in 1611 te Rome en later in 1759 door Brockie te Wenen

werd uitgegeven, en waarvan de laatste uitgave werd opgenomen in Migne (PL. 103, 393-700) en in Mon. Germ. (Script. 15) — is er geen noemenswaardige verzameling van ordensregels meer verschenen.

Deze vijf regels zijn reeds eeuwen lang de levensrichtlijn van de elite van het christendom ; de ordestichters hebben ze geput uit de oerbron van het evangelie. Zo komen ze in hun verscheidenheid van tijd en omstandigheden toch steeds op hetzelfde neer : de ware beleving van het evangelie.

Bijna elke orde of congregatie volgt een van deze vijf regels : de monniken van de oosterse ritus leunen aan bij St. Basilius ; in het Westen is het de regel van St. Augustinus, Benedictus of Franciscus voor wat de oudere orden betreft, terwijl de moderne congregaties meestal gericht zijn naar de constituties van St. Ignatius.

De algemene inleiding door Urs Von Balthasar zelf bevat een meesterlijke uiteenzetting over de waarde van het religieuze leven, zijn evangelische grondslag en zijn plaats in het mystiek lichaam ; duidelijk wordt aangetoond dat de geloften in wezen iets van Christus zelf zijn. « Hij is niet gehoorzaam ; maar zijn wezen is de gehoorzaamheid... Hij is niet arm ; zijn wezen zelf is de armoede... Hij is niet zuiver, zijn wezen is zuiverheid... » (blz. 9).

Opvallend is het daarom dat de vertaler als titel genomen heeft *Vijf Bronnen van Christelijke Geest* terwijl de Schr. aantoonde dat er slechts één bron is : de leer van Christus.

Dan volgen de vijf regels telkens met een inleiding door een deskundige, waarin de historisch-kritische vragen worden behandeld, doch al te beknopt.

De regel van de H. Basilius wordt verdeeld in twee : de zogenaamde « korte » en « uitvoerige » regel. De korte (PG. 31, 1037) geeft de principes van het ascetisch leven ; de uitvoerige (PG. 31, 389) behandelt de punten van disciplinaire aard.

In verband met de regel van St. Augustinus krijgen we eerst de geschiedenis met de kwesties over de authenticiteit en daarna de geestelijke inhoud : de opbouw van de christelijke liefdegemeenschap.

In het derde deel wordt de regel van St. Benedictus behandeld als de evenwichtige en wijze richtlijn voor de westerse monnikenfamilie.

De regel van St. Franciscus heeft een drievoudig stadium doorlopen : de eerste regel ging verloren maar wordt hoofdzakelijk teruggevonden in de tweede regel, die op zijn beurt zijn eindvoltooiing vond in de derde.

In een laatste hoofdstuk volgen de constituties van St. Ignatius. Ook deze zijn langzaam gegroeid tot een volledige vorm van religieuze wetgeving en tot richtlijn voor de meeste religieuze gemeenschappen die na St. Ignatius ontstaan zijn.

Vreemd is het dat St. Pakhomius slechts eventjes vermeld wordt, terwijl hij toch de eerste monnikenregel schreef en de stichter

is van het juridisch ordesverband dat vanaf St. Benedictus door heel het Westen werd overgenomen. Na de vele studies over Pakhomius, o. a. van Boon (*Pakhomia latina*, Leuven, 1932) en van Lefort (*La règle de St. Pakhôme*, Leuven, 1927), is de regel van St. Pakhomius toegankelijk gemaakt voor het Westen en mag hij niet meer stilzwijgend voorbijgegaan worden.

Alhoewel men voor een diepe studie z'n toevlucht zal moeten nemen tot een meer kritische uitgave, toch blijft het werk van Urs Von Balthasar onmisbaar voor een eerste kennismaking met de grote ordestichters.

S. H. HOOYBERGHS, O. Praem.

Das Stift Wilten. Mit einem Führer durch Kloster und Kirche und 30 Abbildungen. Herausgeber Dr. Fritz STEINEGGER. Im Selbstverlag des Prämonstratenser-Chorherrenstiftes Wilten. Innsbruck, 1958, 89 Seiten.

Eine Lösung, die sehr zu befriedigen scheint, wurde mit dieser am Titelblatt durch ein ansprechendes Farbfoto geschmückten Broschüre geschaffen: ein kunstgeschichtlicher Führer in Verbindung mit einigen leicht verständlichen Beiträgen zur Geschichte des Klosters, die zu einer vertieften Begegnung mit dieser ehrwürdigen Stätte zu führen vermögen. Der Inhalt ist folgender: Geschichte des Stiftes Wilten (Univ. Prof. Dr. H. LENTZE), Ein kunstgeschichtlicher Rundgang durch das Stift Wilten (Landesarchivar Dr. Fritz STEINEGGER), Stiftskirche und Basilika Wilten (Dr. Johanna FELMAYER), Die Kriegsschäden (Dr. Johanna GRITSCH - Landeskonservator Dr. Oswald TRAPP), Ein Florentiner Geldgeber in Wilten begraben. Artesius von Florenz (Stadtarchivar Dr. Karl STADELBAUER), Das Votivbild des Ludwig Klingkhamer vom Jahre 1487 (Stadtarchivar Dr. Karl STADELBAUER), Der Empfang Kaiserin Maria Theresias in Wilten 1765 nach Gottfried Pusch (Stadtarchivar Dr. Karl STADELBAUER - Landesarchivar Dr. Fritz STEINEGGER), Tiroler Kultur im und um Stift Wilten (Univ. Prof. Dr. Anton DÖRRER), Die Pröpste und Aebte des Stiftes Wilten (Landesarchivar Dr. Fritz STEINEGGER), Geist und Sinn des Stiftes Wilten in unserer Zeit (Abt Alois STÖGER). Den Abschluss bildet ein Verzeichnis des wichtigsten Schrifttums über das Stift Wilten.

Univ. Prof. Dr. Lentze O. Praem. bekleidete 1957/58 an der Universität Wien das Amt des Dekans der juristischen Fakultät. Im Mai 1958 wurde er zum korrespondierenden Mitglied der Wiener Akademie der Wissenschaften ernannt.

A. HUBER, O. Praem.

James BULLOCH, *Adam of Dryburgh*. 185 pp., 1958. Ed.: London, Society for Promoting Christian Knowledge. Pr.: 30 s.

Depuis le jour où Dom Wilmart, O. S. B., O. S. B., publia le fruit de ses recherches sur Adam Scot dans les *Mélanges Mandonnet*,